

könyv
könyvtár
könyvtáros

2003
május

Bényei Miklós

KOSSUTH LAJOS ÉS DEBRECEN

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

---

12. évfolyam 5. szám

2003. május

Tartalom

Könyvtárpolitika

- Vajda Kornél:** Beszélgetés Bakos Klárával, az MKE elnökével 3
Pegán Anita: Két beszélgetés az EU-csatlakozás kapcsán 7

Fórum

- Nagy Attila:** Számadás a talentumokról 14

Műhelykérdések

- Berke Barnabásné:** A teljes nemzeti cikkrepertórium megvalósíthatóságának
lehetőségei 22
Péterfi Rita: Digitális segítség olvasóknak és íróknak 30
Horváth Sándor Domokos: A Könyvtárosok kézikönyvének egy fontos fe-
jezetéről 36
Sóron Ildikó: „Határtalan Európa” – Kultúrák találkozása 39
Bíró Etelka: A költők könyvtára 43

Könyv

- Bényei Miklós:** Kossuth Lajos és Debrecen 51
Régi könyvek – könyvritkaságok 55
Noéhf Ferenc: Gróf Széchenyi Ferenc térképeinek és atlaszainak katalógusa 59

From the contents

Kornél Vajda: Talk with Ms. Klára Bakos, the president of the Association of Hungarian Librarians (3);

Anita Pegán: Two interviews on the occasion of Hungary's joining the EU (7);

Zsuzsanna Berke: Thoughts on the feasibility of the full national bibliography of articles (22)

Cikkeink szerzői

Berke Barnabásné, az OSZK főosztályvezetője; *Bíró Etelka*, könyvtárostanár; *Horváth Sándor Domonkos*, a Győri Városi Könyvtár igazgatóhelyettese; *Nagy Attila*, a Könyvtári Intézet munkatársa; *Noéh Ferenc*, a BME oktatója; *Pegán Anita*, az Országgyűlési Könyvtár munkatársa; *Péterfi Rita*, a Könyvtári Intézet munkatársa; *Sóron Ildikó*, az Országos Idegennyelvű Könyvtár osztályvezetője

Szerkesztőbizottság:

Biczák Péter (elnök)

**Borostyániné Rákóczi Mária, Kenyéri Kornélia,
Poprády Géza, dr. Tóth Elek**

Szerkesztik:

Győri Erzsébet, Sz. Nagy Lajos, Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: 1827 Budapest, I. Budavári Palota F épület – Telefon: 224-3791; E-mail: 3k@oszk.hu;
Internet: www.ki.oszk.hu/3k

Közreadja: az Informatikai és Könyvtári Szövetség, a Könyvtári Intézet, a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Felelős kiadó: **Dippold Péter**, a Könyvtári Intézet igazgatója

Technikai szerkesztő: **Korpás István**

Nyomta az AKAPRINT Nyomdaipari Kft., Budapest

Felelős vezető: **Freier László**

Terjedelem: 5.7 A/5 kiadói iv.

Lapunk megjelenését támogatta a
Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Nemzeti Kulturális Alapprogram

Terjeszti a Könyvtári Intézet
Előfizetési díj 1 évre 3600 forint. Egy szám ára 300 forint
HU-ISSN 1216-6804

Beszélgetés Bakos Klárával, az MKE elnökével

– *Kedves Klára! Mindenekelőtt hadd gratuláljak megválasztásához, ahhoz, hogy habemus papam, hogy Ön lett az MKE elnöke. Természetesen nemcsak magához a címhez/ranghoz gratulálok, hanem ahhoz is, hogy Önnek volt bátorsága elvállalni ezt a posztot. Mindannyian tudjuk, hogy az előzetes jelöltek közül többen előzetes nemet mondtak. Mit gondol: azért-e, mert félték magukat Önhöz mérni, vagy egyéb okokból? Milyenekből?*

– Köszönöm szépen a gratulációt. Önnek minden bizonnyal több információja van a történelekről, mint nekem. Az események körülöttem nagyon egyszerűen zajlottak. Éltem a tagok mindennapi életét, nem voltam a kelleténél beavatottabb a jelölés helyzetének alakulásába, és nem tartoztam az Ön által említett „mindannyian tudjuk” soraiba. Elődöm, Ambrus Zoltán keresett meg február elején, és kért fel az elnökség nevében, vállaljam el a jelölést az elnöki teendők ellátására. Igazán meglepett a felkérés, csak mosolyogni tudtam rajta, mert az egészet mindenestől abszurdnak találtam. Nem tudom, hogy kik nem vállalták el az elnöki posztot, ne vegye tiszteletlenségnek, de nem is érdekelt tulajdonképpen. Nem volt számomra jelentősége, mert egy pillanatig sem aspiráltam erre a posztra, így vetélytársak sem léteztek számomra ebben a helyzetben. Ehhez túl későn léptem a porondra. Azt pedig végképp nem hiszem, hogy valaki félt volna velem összemérnie magát. Kicsit zavar ez a „bátorság” felőli megközelítés. A dolog ennél komplexebb, nehezen tudom ebben a szituációban szemantikailag helyesen értelmezni a bátorság fogalmát, illetve nem szeretnék a kelleténél sem önteltebbnek, sem szerényebbnek mutatkozni.

– *Ön miért vállalta? Izgalmas kihívásnak tekinti, vagy van valami terve/konceptiója/projektje, illetve maga is kíváncsi arra, mi lesz most, mit fog csinálni, mit csinálhat egyáltalán ez új tisztségében?*

– Röviden: mert jó érzés ezért az egyesületért tevékenykedni, mert szeretek ebben az egyesületben munkálkodni, mert erőt érzek abban a három szóban, amikor hallom vagy kimondom, hogy Magyar Könyvtárosok Egyesülete. Találtam egy feladatot, megtalált egy feladat – ez történt. Nem az önmagam kiteljesítésének lehetősége, nem az önmegvalósítás vagy a játszott szerepet a vállalásban. Természetesen mint minden nagy feladat, izgalmas kihívás is egyben, de ezen nem mészlik hosszasan az ember. A döntésnek csak egy röpke pillanata, átsuhan az elmén, jön-megy. Nincs idő hódolni neki, mert mellette megjelenik a „mit kell

tennem az egyesületért” szigorú parancsa. Nem kalandra: munkára vállalkoztam, amikor kimondtam az igent. Úgy vélem, tudom, mit fogok csinálni és hogyan.

– *Hogyan vélekedik arról, hogy mi az MKE elnökének a dolga? Minek tekinti egyáltalán ezt a posztot? Mit kíván tenni ezen a helyen, ezeknek a felhatalmazásoknak/követelményeknek/elvárásoknak a hálójában, illetve mit gondol, mit tehet? Mire lesz esélye, lehetősége, módja?*

– Elsősorban és mindenekelőtt a köz akaratából lettem elnök. Szükséges ezt kimondani, és jó nem elfelejteni. Több mint 2000 egyesületi tagnak tartozom felelősséggel, minden tettem számonkérhető kell legyen.

Sokat hallhatunk manapság a civil szervezetek feladatáról, a társadalmi párbeszéd szerepéről, fontosságáról. Nos, szeretném, ha ennek a párbeszédnek az MKE aktív részese lenne, partner, akit megkérdeznek, aki elmondja véleményét, akire számítanak, mert az a tagság, amelyből áll a szervezet, mert az a szakma, amelyben tevékenykedik e tagság, fontos az ország számára. Az a kormányzati deklaráció, mely szerint az információs társadalom alapintézménye a könyvtár, ne váljék csak szlogenné. Ha fontos a demokratikus jogok között az információhoz való hozzáférés joga, akkor jó szinten teremődjék meg ennek valamennyi feltétele, és aki az információt hatékonyan szolgáltatja, maga a könyvtáros, kapja meg a megfelelő társadalmi elismertséget. Régi törekvések ezek, bizonyos szakmai szinteken talán elmondható, hogy túl vagyunk már rajta, de ez nem általános, nem országosan jellemző. Lobbizni kell érte/mellette a sajtóban, a megfelelő (kormányzati) fórumokon. Mit tehetünk hát magunkért? Hol vannak a gyenge pontjaink? Vegyük a nyilvánosságot. Szinte alig szól rólunk, a munkánkról hír. Lám, az információ nagy letéteményesei nem tudnak hírrel szolgálni magukról. Az egyik legprogresszívebb szakma, de ki tudja ezt rajtunk kívül? Hatékonyabb PR-rel jóval nagyobb nyilvánosságot kell teremteni magunknak. A nélkülözhetetlenségünket nem elég csak magunk közt hangoztatni. Ez a dolog egyik oldala. A másik sem kevésbé fontos. Magunknak is át kell végre mennünk azon a szemléletváltáson, amelynek híján röghöz kötöttek maradtunk, a technika és annak minden áldása csak látszat, sallang, teher, akcidencia lesz rajtunk.

Visszatérve a kérdésre: mi is a feladatom? Menedzselni ezeket a folyamatokat, képviselni, aktívan kommunikálni kifelé és befelé a stratégiai cél érdekében. Esélyem, lehetőségem, módom annyi lesz, amennyit megteremték magamnak. A hittem elég nagy hozzá. A tehetségem: remélem, nem kevés. Az energiám? Csapatban gondolkodom. Tagságban, szekciókban, elnökségben. Biztos vagyok benne, hogy lesz miből táplálkoznom. Kérem, ne vegye a mondottakat pusztán szólamoknak.

– *Mit gondol, mi képesíti Önt az elnöki funkciók ellátására? Elnöki alkat-e, genetikailag is erre programozódott, avagy érzi magában a tudást, tehetséget, motivációt, hogy kipróbálja? Netán meg akarja mutatni, hogy mi mindenre képes (még)? Esetleg úgy véli, hogy akként, amiként elődei ellátták, Ön is el tudja látni feladatait?*

– Ezt a kérdést röviden kívánom elintézni. Nem vetem magam össze az elődeimmel, nem látom értelmét. Ha az Ön által felsorolt képességek közül egyikkel sem rendelkeznék, úgy nem vállaltam volna el az elnöki tisztséget. Erre a kérdésre egyfajta választ egyébként már adtam.

– *Milyen örökséget fog átvenni? Milyen indíttatásokat vél folytatni? A kontinuitás lebeg-e a szeme előtt, vagy inkább szakít (miért) az eddigi tradíciókkal?*

– Az egyesület 1999–2002. évi beszámolójának volt egy remek fejezete. Ez a lehetséges irányokat, a továbbfejlesztést indokló tényezőket, a megválaszolandó kérdéseket öszegszte. Kiváló muníció, jó viszonyulási pontok halmaza egy új elnök részére. Nem idéznék belőle, csak néhány kitélt: „Nem adhatjuk fel országos integráló szerepünket, a könyvtárosra mint szakemberre irányuló figyelmünket, az ország kulturális- és könyvtárpolitikájára gyakorolt hatásunkat, a nemzetközi kapcsolatainkban rejlő lehetőségeket.” Ezek a célok jók, nagyrészt alapjaiban harmonizálnak azzal az elképzeléssel, amellyel érkeztem, de ki fognak egészülni még néhány, az előző pontok valamelyikében már vázolt elemmel, és minden bizonnyal más lesz a megvalósítás módja, más lesz a stílus, más lesz a kommunikáció is. Az egyesület gazdálkodását szélesebb alapokra kívánom helyezni, élve a közhasznúság lehetőségeivel. Gazdagabb szervezetet szeretnék, hogy több lehetőség legyen programunk megvalósításához. Ebbe a tárgykörbe tartozóan szeretném a tagdíjfeigyelmet megszilárdítani. Önmagunk komolyan vételének ez is fontos része. Ha összegzett választ kellene most adnom, talán egy hegeli terminológiával, a „megszüntetve megőrzés” kategóriájával tudnám legpontosabban kifejezni a kontinuitáshoz–tradíciókhoz való viszonyomat.

– *Milyen kapcsolatokat óhajt kiépíteni, milyen szervezetekkel, instanciákkal, személyekkel kíván fogódzni? Miért?*

– A kapcsolatokat jórészt örököltem, de szándékom e területen szélesebb körben nyitni. A legfontosabbak egyikének a szakmán belüli civil szervezetek együttműködését tartom. Szükséges, hogy ezek a szerveződések közös nevezőn legyenek, egységes legyen a fellépés a társadalmi párbeszéd során, ezért nélkülözhetetlen a folyamatos egyeztetés. Jó kezdeményezés erre a könyvtári kerekasztal, ha rendszeresen működik. Sőt tovább megyek: a közgyűjteményi területen belül is szükséges az egységes álláspont kialakítása kardinális témák esetén.

A NKÖM-mel szinte kívánatos a „napi” kapcsolat, itt már megtörténtek az első beszélgetések, egyeztetések, gondolom mindkét fél megelégedésére. Ugyanígy elindult a kapcsolatfelvétel az OM-mel, a nemzeti könyvtár főigazgatójával pedig már folyamatban van a korábbi megállapodás frissítése. Mindezen túl a kapcsolódó minisztériumok: az IHK és a BM is célpont. Kellene a támogatók, akik elviekben azonosulni tudnak a céljainkkal, és a gyakorlat szintjén is tanújelét adják ennek. Egy más megközelítésre is érdemes felhívni a figyelmet: nevezetesen arra, hogy képviselőinknek ott kell lenniük minden szakmai bizottságban, ahol a könyvtárügyről döntenek.

– *Az MKE-t Ön fogja átvinni az EU-ba. Ezzel kapcsolatban milyen érzései, gondolatai vannak? Egyáltalán hogyan vélekedik egy európai magyar könyvtárügyről? Milyen „állatfajta” lesz az?*

– Mostanság nagy látogatója lettem a parlamentnek. A kormányzat az uniós csatlakozás elősegítése érdekében gyakran hívja meg a civil szervezetek képviselőit párbeszédre. Több okból is jelen vagyok ezeken a rendezvényeken. Egyrészt hogy nyilvánvalóvá tegyem folyamatosan, újra és újra létezésünket. Másrészt érdekelnek a csatlakozás tartalmi kérdései. Figyelem, mikor kerül sorra a tematikában a kultúra kérdése, és azon belül mondanak-e valamit a könyvtárügyről, vagy ha úgy tetszik, az információhoz való hozzáférés biztosításának jelenlegi állapotáról, illetve az el-

várásokról, a majdani működési előírásokról. Önmagam is „készülök”, szeretnék képből lenni. A magyar könyvtárosok szakmai felkészültsége jó színvonalú, ez nem okoz majd gondot. Nem mondhatjuk el viszont ugyanezt maradéktalanul az infrastruktúráról (s ezen ne csak az informatikai infrastruktúrát értsük, de a kiszolgáló épületeket is), bár sok minden történt az elmúlt időszakban. Változatlanul szűkösek az elhelyezési körülmények, kevés a számítógépes munkaállomás, a dokumentumvásárlásra fordítható összeg. Lehetne sorolni még a hiányosságokat, de mellette fontos látni a pozitív történéseket is a szakmában. Úgy vélem, hogy egy helyére került társadalmi presztízs alapja lehet egy sikeres uniós jelenlétnek.

– *Szívesen udvarolnék Önnek azzal, hogy személye abszolút közismert a könyvtárosok, így e lap olvasói körében is, de inkább nem tenném. Helyette arra kérném, hogy szóljon önmagáról. Kicsoda, micsoda Ön, mit jó Önről mindenkinek tudnia?*

– Ez majdnem úgy hangzik: milyen referenciákkal rendelkezik, kedves XY? De ez az interjú már csak erről szól.

A nacionálém, amely az ún. amerikai típusú szakmai önéletrajz kategóriába tartozik, a választás előtt napvilágot látott, abból néhány adatra fény derül. Például hogy 1951-ben születtem, tehát nem vagyok fiatal, egyetemi éveimig Salgótarjánban éltem, eredeti végzettségem magyar nyelv és irodalom szakos tanár és filozófiai előadó, hogy a diplomámat az ELTE Bölcsészettudományi Karán szereztem, és érdeklődésem az egyetemi évek alatt a nyelvfilozófia tanulmányozására irányult. Továbbá azt is leírtam, hogy a könyvtár szakot 1995-ben végeztem el az ELTE levelező kurzusán azért, hogy legitimáljam a 20 éves könyvtári munkámat, és mindezek után a PhD-képzésben eljutottam a védésig.

Hadd szóljak néhány szót a munkahelyeimről. Nem volt sok, szám szerint két helyen dolgoztam az életem során. Az első a Kohó- és Gépipari Minisztérium Informatikai Központja volt, ahol négy évig tezaszuszterkesztőként dolgoztam mesterem és – ha lehet mondani – barátom, Ungváry Rudolf mellett. Az élet nagy adományának tekintem az együttműködés éveit. Az egyetemi élet szabadsága után féltam a munka ismeretlen világától, a hivatal bürokratizmusától, de a szabadság kontinuitása megmaradt, legalábbis az érzet szintjén, mert Ungváry Rudi maga volt a szabadság megtestesítője. Rendkívüli intellektus, rendkívüli lélek, lenyűgöző személyiség, extra jelenség. Mai szóhasználat: nem akárki.

Bocsánat, hogy erről a korszakomról hosszabban beszélek, de valójában fontos volt számomra. Egy életutat nyitott meg előttem, bizonyosságot adott jóról és rosszról.

A második munkahelyem a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem jogelődjének, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiának a könyvtára volt, illetve jelenleg is az. Felkérésre mentem át a Hadtudományi tezaszuszterkesztési megismerésére. Jó kihívás volt, ott maradtam. Létrehoztam a Hadtudományi Integrált Szakirodalmi Információs Rendszert a honvédségi szakkönyvtárak között, megszerveztem a honvédségi osztott katalogizálást, bevitettem az egyetem könyvtárát a NATO Békepartnerségi Konzorcium Digitális Könyvtári Munkacsoportjába az ország képviselőjeként, miközben végigjártam a munkahelyi hierarchia lépcsőfokait, hogy a végén kikössek az igazgatói posztnál. Tanítok a hadtudományi doktori iskolán, a közéleti tevékenységem kiterjedt. Megválasztásomig többek között az MKE Műszaki Szekciójának, valamint az Egyetemi Könyvtárigazgatók Kollégiumának titkára voltam.

Íme, ez vagyok én.

– A Külügyminisztérium 2000-től már meghívásos pályázat formájában kezeli a programot, hiszen stabilizálódtak ezek a Pontok, és rengeteg programot bonyolítanak le. Szintén pályázati lehetőség volt az alpontok kialakítása. Megyénkben Kiskunfélegyháza, Kiskunhalas és Solt csatlakozott hozzánk. Velük célirányosabb a kapcsolat. A Külügyminisztérium közkönyvtári programján is több községi és városi könyvtár nyert a megyében – Kiskőrös, Kiskunmajsa, Tiszakécske például –, és velük is tartalmas szakmai együttműködésünk van. Információs egység-csomagokkal, rendezvényekkel segítjük azonban a kisebb településeket is azokból a forrásokból, amelyekkel mi rendelkezünk.

– *Mi a tapasztalatod, hogyan befolyásolta a könyvtár látogatottságát az Európai Információs Pont működése?*

– A közkönyvtáraknak rendkívül fontos feladata, ha lehet így fogalmazni: küldetése, hogy olyan, a társadalom széles körét érintő valós programokban vegyen részt, melyek által az emberek egyértelműen érzik és tudják, hogy a könyvtárba érdemes bejönni. Érdemes azért, mert ott megfelelő tájékoztatást, a problémájuk megoldásához javaslatokat kaphatnak. Egy-egy ilyen új program meghonosítása teljesen új érdeklődőket hoz a könyvtárba, hisz az emberek azért jönnek be, mert valamilyen kérdésben információt, ahhoz kapcsolódó dokumentumokat, segítséget várnak. De nemcsak új rétegeket hozott be intézményünkbe az EIP, hanem a meglévő olvasók új igényeit is kiszolgálja. A régi olvasóink is óhatatlanul részesei lettek ennek a szolgáltatásnak. Nagyon fontos arra figyelni, hogy melyek azok a kérdések, melyekben ténylegesen egy széleskörű társadalmi réteg szeretne tájékozódni. Főleg ha egy, az egész országot érintő kérdéstről van szó, mint például az uniós csatlakozás.

– *Hogyan vettetek részt az EU-népszavazást megelőző kampányban?*

– Számunkra elképzelhetetlen volt, hogy a mostani kulcsfontosságú kérdések közül éppen az uniós csatlakozásra való felkészülésben ne vegyünk részt. Az állampolgárok tájékoztatásán kívül még egy fontos feladatunk volt. Nemcsak a kampány idején, hanem kezdettől fogva nagyon sokat tettünk azért, hogy a döntéshozók minél többen felismerjék a könyvtárak sokoldalú szerepét az állampolgárok eredményes tájékoztatásában. Az európai uniós csatlakozás eddigi egyik legfontosabb pillanatát, a csatlakozási dokumentum aláírását a könyvtári kávézóinkban kivetítón láthatták az olvasóink. A könyvtár feladata az is, hogy az adott pillanatra próbáljon odafigyelni. Több ember itt élte át ezt a jelentős eseményt.

– *Hogyan látod Magyarország Európai Uniói tagságának hatását a könyvtárak helyzetére?*

– Úgy hiszem, sok lehetőséget nyit meg a csatlakozás. Talán a leglényegesebb az európai könyvtárakban dolgozók gondolkodásmódjának, az ottani munka rendszerének a megismerése. Ez jelenti a lakosság megnyerésének azt a tudatosságát is, amely által ezek a könyvtárak a legjobbak szeretnének lenni a szolgáltató intézmények között. Ebben a vonatkozásban kiemelkedő nemzetközi eredmények vannak. Ilyenek többek között a brit, a holland és a dán példák. Remélem, hogy a jövőben szélesebb körben lesz lehetőség az együttműködésre és arra, hogy a szemléletváltáshoz egyfajta közös szakmai gondolkodás által jussanak el a magyar könyvtárosok. Természetesen ezek a kapcsolatok nem most kezdődnek, de sajnos ma még szűkkörűek. Remélem, megsokszorozódnak a lehetőségek, löbben tudnak utazni, látni és együttműködni. Nem azt mondom, hogy nincs lehetőség mások tapasztalataival megismerkedni, hiszen hozzá lehet férni a nemzetközi eredményekhez.

Azt hiszem azonban, érezhető a különbség aközött, amikor az interneten megnézek egy honlapot vagy letöltök egy dokumentumot, vagy mikor személyes kapcsolat révén a megélt élmények, tapasztalatok alapján születnek ilyen ismeretek. Ehhez természetesen sokat kell tenniük a magyar könyvtárosoknak. Önálló munkavégzésre, kapcsolatteremtésre és magasabb szintű nyelvtudásra, kommunikációs készségre van szüksége sok szakembernek. Bízom benne, hogy ez a folyamat jó irányban halad és felgyorsul. Gondolkodás- és szemléletmódváltás szükséges ahhoz, hogy értsük a külföldi kollégák törekvéseit. Nemrégiben az OSZK-ban tartott „A stratégiától a cselekvésig” című, a könyvtárak fejlesztéséről szóló brit–magyar konferencia tapasztalatai is azt mutatták, hogy mennyire más szempontból nézik külföldi kollégáink ugyanazt a dolgot. Nem a könyvtárak fejlesztését és a könyvtárak fontosságát hangsúlyozzák elsőrendűen, hanem folyamatosan feladatok, programok megvalósításán dolgoznak. Ezek a programok a döntéshozók, a kormány részéről magas támogatottságúak. Ez hallatlanul fontos ahhoz, hogy meg tudjuk értetni, miért van egy programnak jó helye a könyvtárban. A legutóbbi brit siker, a People’s Network, ami a közkönyvtárakban internetes hozzáférést, az állampolgárok részére internetes tanfolyamokat jelentett, szintén nagyon tanulságos. Ezeket a magyar könyvtárak is fontosnak tartják és eredményeket is elértek e téren. Tehát látszólag túl sok különbség nincs, két dologban mégis óriási. Az angolok ezt nagyon pontosan és precízen, az ország egészére nézve meg tudták szervezni. Nem egyes könyvtárak mutattak fel kiugró eredményeket, hanem a könyvtári hálózat egésze. Ahhoz, hogy átütő sikereket érjenek el, és komoly odafigyelést kapjanak, országos összefogásra volt szükségük. A másik különbség, hogy amikor országos szinten megnyerték a projektet, a saját rendszerükön belül már nem a versengés, hanem az együttműködés volt a hangsúlyos. Nem tovább pályáztatták a résztvevőket, hanem a megszerzett pénzekből megtervezték a hálózaton belüli arányos támogatást. Van még mit tanulnunk tőlük!

– Ezen célok elérése érdekében személyesen is részt veszel a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma stratégiájának megvalósításában mint az egyik munkacsoport vezetője. Milyen terveitek vannak?

– A minisztérium stratégiai célkitűzései között kiemelten hangsúlyos szerepet kapott az Európai Unió csatlakozás mellett a regionális, kistérségi könyvtári ellátás fejlesztése. Úgy gondolom, hogy ezt ténylegesen előtérbe kell helyezni, mert ha nem alakul ki megszervezett és sokkal hatékonyabb, kistéleplésekig eljutó könyvtári szolgáltatás, akkor a rendszer teljes egészében nem tud majd teljesíteni. Az természetes, hogy ez a fejlesztés nagyobb könyvtáraknál indult el, hiszen egy szolgáltatási rendszer fölfelé soha nem működik, de természetesen lefelé sem tud működni, hogyha a kistéleplési könyvtárak modelljei nem kerülnek kidolgozásra, és a rendszer egésze nem alakul át. Bízom benne, hogy a minisztérium stratégiájában szereplő nagyon fontos terület az elkövetkezendő időben konkrét gyakorlati megvalósításokra példát fog mutatni. Remélem, hogy az általam vezetett munkacsoportnak sikerül egy olyan több lábbon álló rendszert kidolgoznia, amely valóban átütő erejű lesz a kistéleplések ellátása tekintetében. Figyelemmel kell lennünk a napirenden lévő közigazgatási reformra. Arra, hogy hogyan alakul a kistérségek és a megyék szerepe, hogyan fognak működni a régiók. Mindezért nagyon nagy szükség van arra, hogy folyamatosan nyitottan tájékozódjunk, és együttműködésben legyünk a döntéshozókkal. Ők végül nélkülünk is dönteni fognak ezekben az

ügyekben, de nem mindegy, hogy szakmai véleményünkkel, érdekképviseletünkkel mi is részesei leszünk-e a döntéselőkészítésnek. A tájékozódás már csak azért is elengedhetetlen, hogy megértsük: történnek majd minket is érintő változások. Hiszen ezeket a változásokat nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ha mindezeket sikerül összhangba hozni szakmai törekvéseinkkel, célkitűzéseinkkel, akkor sikeres programot valósíthatunk meg.

* * *

2. Szűcs Margit könyvtárossal az EIP működéséről

– *Milyen jellegű az EIP dokumentumállománya?*

– Az EIP dokumentumállományának alapja a Katona József Könyvtár Európai Unióس különgyűjteményéből származó állomány volt, melynek további célirányos és a felhasználók igényeihez igazodó bővítése folyamatos. Kiadványokkal és információkkal az Európai Bizottság Magyarországi Delegációja is támogat bennünket. Szolgáltatásaink működtetésének további fontos alapjai könyvtárunk technikailag korszerű informatikai hálózata, technikai eszközei és a könyvtár szakképzett információközvetítő szakemberei. Állományunk nagy részét a hagyományos, nyomtatott dokumentumállomány teszi ki: az Európai Unióس szakirodalom, turisztikai szakkönyvek, időszaki kiadványok, jelentések, konferenciabeszámolók, prospektusok, plakátok. Az elvihető leprellő térképek például a gyerekek körében is nagyon népszerűek. Mindezek együttvéve jelentik információközvetítő szolgáltatásunk alapvető bázisát. Gyűjtőkörünkben az uniót bemutató általános témakörök – olyanok, mint például EU-történet, EU-tagállamok, EU-intézményrendszer – mellett kiemelném a mezőgazdasági jellegű kiadványokat, hiszen megyénk mezőgazdasági régióban található, így a nekünk feltett uniós kérdések nagy számban erre a területre vonatkoznak.

Az információs pont munkáját mezőgazdasági jellegű referenzkérdések, gazdaságforumok szervezése tekintetében Török Tamás mezőgazdasági szakvégzettséggel rendelkező kollégánk segíti.

– *Gondolom, a nyomtatott dokumentumok mellett az elektronikus információforrások is népszerűek.*

– Az elektronikus információforrások igénybevétele még nem annyira jellemző. Felhasználóink többsége még mindig a nyomtatott dokumentumokat részesíti előnyben. Az elektronikus információforrásokat elsősorban a nyelvtudással rendelkező látogatóink használják: diákok, pedagógusok, valamint az olvasók megbízásából a tájékoztatást végző könyvtárosok. Közülük az egyik legjelentősebb az Euro Info Service által szolgáltatott magyar nyelvű Európa Szerver. A tájékoztatásban fontos információforrásaink ezen kívül az Európai Unió hivatalos honlapja, az Európai Unió magyarországi intézményeinek honlapjai, valamint a

magyar minisztériumok honlapjai. Ezek közül kiemelném a Külügyminisztérium és a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium internetes szolgáltatásait. A weboldalak mellett az információs pont állományába tartoznak még a különböző multimédiás és CD-ROM-adatbázisok: Eurostat, PRESSDOK, vagy az elősorban gyerekeknek készített EURO-Poly és a Hello Europe CD-k.

Elektronikus hírleveleink közül a BRUXINFO és az EUROATLANTI Hírlevél számait emelném ki, melyek olvasóink körében is közkedveltek.

Jogi kérdésekben vagy az EUR-LEX-ről keresünk információkat, vagy az egyetemeken működő Európai Dokumentációs Központoktól kérünk segítséget. Itt szeretném megemlíteni és egyben megköszönni a Delegáció kommunikációs munkatársainak, az országban működő információs pontok kollégáinak, valamint a szegedi és debreceni dokumentációs központok kollégáinak a segítséget.

– *Milyen témakörök iránt érdeklődnek leginkább a látogatók?*

– Ez érdekes kérdés. Attól függ, hogy ki a kérdező. Több korcsoportba és a társadalom különböző rétegeibe tartozó olvasó használja az Európai Információs Pontot. A diákok és az oktatók általában nyelvtanulási és képzési pályázatok, lehetőségek iránt érdeklődnek. Egyébként ezeket az anyagokat, pályázati plakátokat elküldjük az iskoláknak is. A felsőoktatási intézmények tanulói évfolyamdolgozatokhoz, szakdolgozatokhoz kérnek speciális információkat. Az állampolgárok a legkülönbözőbb, szakmájuknak vagy munkaterületüknek, esetleg érdeklődésüknek megfelelő kérdésekkel keresnek meg bennünket. Főként mezőgazdasági, pénzügyi témájú, valamint környezetvédelemmel kapcsolatos kérdéseket kapunk. A kérdéseknél megfigyelhető, hogy látogatóink érdeklődése egyre témaspecifikusabb, vagyis a „Mi a különbség az Európai Tanács és az Európa Tanács között?” helyett már az unióban felállítandó ügyészségek tervezetére, a díszállat-kereskedés megnyitásához szükséges előírásokra vagy a libatoll szabvány méretére kíváncsiak.

A vállalkozók részéről is nagy az érdeklődés az Európai Információs Pont szolgáltatásai iránt. Az EU-konform vállalkozásokkal, szabványokkal kapcsolatos kérdések megválaszolásában több Kecskeméten működő szakmai képviselőtől, kamarától tudunk segítséget kérni.

A kérdéseket vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a célirányosan, egy adott témáról információt gyűjtő, illetve kereső látogatóink száma megnőtt. A technikai jellegű kérdések száma – mint például az információs pont nyitva tartására, technikai szolgáltatásainkra vonatkozó érdeklődés – viszont csökkent. A látogatóink számát napi rendszerességgel mérjük, rögzítjük a referenzkérdéseket, valamint hogy az olvasók kutatásaikhoz, tájékozódásukhoz hány darab dokumentumot használtak fel az információs pont állományából, és külön mérjük az elektronikus információforrásokat igénybevevők számát is. A rendezvényeinken megjelent vendégeinket a becsatlakozókban regisztráljuk.

– *A népszavazás előtti kampány idején hogyan alakult az érdeklődés?*

– A látogatók száma többszörösére nőtt, nagyon sok kérdést kaptunk telefonon, levélben és e-mailben. Nemcsak a megyéből, hanem az ország más területeiről is.

– *Előbb a rendezvényeiteket említetted. A honlapotok is naprakészen hirdeti ezeket az eseményeket.*

– Különös figyelmet fordítunk a rendezvényekre. A szakmai fórumok mellett információs standunkkal a megye és a város programjain is részt veszünk. A

legfrissebb statisztikánk szerint idén január és április között 40 rendezvényünk volt. A lakosság részére havonta szervezünk az unió működését, politikáját bemutató fórumokat. Nemrég az EU elnökségeit és azok programjait bemutató előadássorozatot tartottunk. Szakmai fórumainkat, képzéseinket szakmai szervezetek és civil egyesületek együttműködésével szervezzük, a civileknek tartott legutóbbi rendezvényünk az európai és a magyar civil társadalom működésének összehasonlításáról, a támogatási és pályázati lehetőségekről szólt.

Megyénkben nagyon népszerűek mezőgazdasággal foglalkozó szakmai fórumok. A termelőknek célzott, főleg a borászattal kapcsolatos rendezvények megszervezéséhez a kamarától és az országos szakmai intézményektől kaptunk segítséget és előadókat. Ezek a rendezvények nagyon fontosak és egyben sikeresek is, hiszen a mezőgazdaságból élők létkérdéseiről szólnak. Igyekszünk, hogy a programjaink témáját a hozzánk beérkező leggyakoribb, illetve legkicsesettebb témakörök határozzák meg. Például az euró bevezetése után pár hónappal az unió új valutájáról rendeztünk tájékoztató fórumot. Könyvtárosok részére is szerveztünk továbbképzéseket. Főként az európai uniós témában történő tájékoztatást segítő információforrásokról tájékoztattuk őket. A tanulók ismereteit a könyvtárunkban tartott európai uniós órák bővítik. Kiállítások, játékos vetélkedők is várják a gyerekeket. A közelgő Madarak és fák napja alkalmából az Európában honos madarokról lesz vetélkedő. Májusban, az Európai Nemzeti Parkok napja alkalmából érdekes és látványos előadást szervezünk, melyre az Állatkertből hívunk vendéget.

Szolgáltatásainkkal nemcsak a könyvtárban, hanem a megyében megrendezett fesztiválokon is találkozhatnak az érdeklődők. Ilyenek a Kecskeméti Tavaszi Fesztivál, a Hírös Hét Fesztivál, a Széchenyivárosi Fesztivál és Búcsú, a keceli Flóra Virágfesztivál, az Arató Fesztivál, az őszi Majsai Napok. A fesztiválokon, a többi résztvevővel ellentétben, nem édességeket, hanem kisebb ajándékokat adunk, ha a játékosok megválaszolják az unióval kapcsolatos kérdéseinket! Ezek a játékok felnőttek számára is érdekes feladatok: ilyenek az EU-TOTÓ, EU-LOTTÓ és a kirakós játékok.

– Gratulálok ehhez a sokrétű és tartalmas tevékenységhez. További sikeres programokat kívánok!

Pegán Anita